

Πριν μια βδομάδα, ανακοινώθηκαν οι ρυθμοί ανάπτυξης του δεύτερου τριμήνου του 2002: 0,4% ο μέσος όρος στην ΕΕ και 4% στην Ελλάδα. Αυτή η διαφορά δεν είναι περιστασιακή. Εδώ και 7 χρόνια η ελληνική οικονομία αναπτύσσεται με ρυθμούς υψηλότερους του μέσου ευρωπαϊκού, ενώ οι προβλέψεις όλων των διεθνών οργανισμών συμπίπτουν στην ίδια κύρια διαπίστωση: Η Ελλάδα τα επόμενα χρόνια θα αναπτύσσεται με εξίσου γοργούς ρυθμούς, κλείνοντας την ψαλίδα που την χωρίζει από την ΕΕ τόσο στο βιοτικό επίπεδο όσο και σε όλους τους υπόλοιπους δείκτες ευημερίας και κοινωνικής συνοχής.

Η δημιουργία νέων σύγχρονων μεταφορικών υποδομών, οι επενδύσεις στην εκπαίδευση και την επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, η αύξηση της απασχόλησης, η ενίσχυση της εισαγωγής νέων τεχνολογιών, η εξάπλωση της επιχειρηματικότητας, ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης, η απελευθέρωση των αγορών, οι διαρθρωτικές αλλαγές με κοινωνική αποδοχή και συμμετοχή των εργαζομένων στο όφελος των μεταρρυθμίσεων, η ενίσχυση του εποπτικού ρόλου του κράτους και των θεσμών διαφάνειας και ανταγωνισμού, καθώς και το συνολικό πλέγμα των πολιτικών για την καταπολέμηση της φτώχειας και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής, σε συνδυασμό με το σταθερό μακροοικονομικό περιβάλλον εγγυώνται τους μελλοντικούς ρυθμούς ανάπτυξης και τη σύγκλιση.

Πολλοί επικεντρώνονται στη συγκριτική θέση της Ελλάδας ανάμεσα στους ευρωπαίους εταίρους της σε μια σειρά από δείκτες που καταρτίζει η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία όσον αφορά τους στόχους της ΕΕ, που είναι γνωστοί ως «στόχοι της Λισσαβώνας». Είναι γνωστό ότι το βιοτικό μας επίπεδο -- τουλάχιστον σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, τα οποία δεν περιλαμβάνουν την παραοικονομία -- υπολείπεται σημαντικά από το επίπεδο

των υπόλοιπων ευρωπαϊών εταίρων. Είναι επίσης γνωστές πολλές άλλες αδυναμίες της χώρας μας. Άλλωστε, αν δεν υπήρχαν αυτές οι αδυναμίες, δεν θα μιλούσαμε σήμερα και για το στόχο της πραγματικής σύγκλισης. Οι αδυναμίες δεν είναι το νέο δεδομένο. Το νέο δεδομένο σήμερα είναι η πρόοδος που επιτελεί η χώρα, η σταθερή κάλυψη της απόστασης που οδηγεί σταδιακά στην κατάκτηση της σύγκλισης. Ο ρυθμός αύξησης των δημοσίων επενδύσεων είναι από τους υψηλότερους στην ΕΕ τα τελευταία χρόνια. Οι δαπάνες για την παιδεία, την έρευνα, τους μισθούς, τις συντάξεις και τις υπόλοιπες κοινωνικές παροχές αυξάνονται ταχύτερα απ' ό,τι στην ΕΕ. Έχουμε τη δεύτερη υψηλότερη αύξηση στην παραγωγικότητα μετά την Ιρλανδία. Το 2002 η ανεργία μειώνεται τη στιγμή που στην υπόλοιπη Ευρώπη παρουσιάζονται αυξητικές τάσεις.

Στην πολιτική διαμάχη επικρατεί μια υπερβολή, που διαστρεβλώνει την αλήθεια και δεν βοηθάει τον ευρύτερο διάλογο για τη χάραξη της αναπτυξιακής στρατηγικής μας. Αναφέρω ενδεικτικά το παράδειγμα της ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, η Ελλάδα ξεχωρίζει όσον αφορά την ομοιογένεια των περιφερειών της, είτε αυτή μετρηθεί με το βιοτικό επίπεδο ανά περιφέρεια (δείκτης στο Regional Cohesion Report), είτε μετρηθεί με τα χαρακτηριστικά της ανεργίας ανά περιφέρεια (διαρθρωτικός δείκτης). Κι όμως, πολλοί ισχυρίζονται ακριβώς το αντίθετο: ότι η Ελλάδα είναι πρώτη στις περιφερειακές ανισότητες! Το αντίθετο αυτό συμπέρασμα ακολουθεί τη λογική ότι «αφού ορισμένες από τις 13 περιφέρειές μας είναι στις χειρότερες θέσεις της ΕΕ, έχουμε τις μεγαλύτερες περιφερειακές ανισότητες». Όμως, η περιφερειακή συνοχή ορίζεται ως «εθνική συνοχή», δηλαδή σε σχέση με το μέσο όρο της κάθε χώρας, όχι με το μέσο όρο της ΕΕ! Παρόμοια παραδείγματα παρερμηνείας ή υπερβολής υπάρχουν πολλά, όπως το γεγονός

ότι ξαφνικά βαφτίστηκαν 2,5 εκατομμύρια Έλληνες ως «φτωχοί», αφού πολιτικά αποδόθηκε στην έννοια «κατανομή εισοδήματος ή σχετική φτώχεια» η έννοια της «απόλυτης φτώχειας».

Σήμερα, η διεθνής οικονομική ύφεση, η κατακόρυφη πτώση όλων ανεξαιρέτως των χρηματιστηρίων και η μεγάλη πιθανότητα ενός νέου πολέμου, που αυξάνει τις τιμές του πετρελαίου και ενδέχεται να παρατείνει την ύφεση δεν αφήνουν περιθώρια για τέτοιου είδους υπερβολές στο δημόσιο διάλογο. Πρέπει να επικεντρωθούμε στη διασφάλιση του ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας μας, προχωρώντας σε πολιτικές που θα αντισταθούν στην εισαγωγή της διεθνούς ύφεσης.

Επιμένουμε πρώτ' απ' όλα στην αντιπληθωριστική πολιτική, αλλά και στην αυστηρή δημοσιονομική πολιτική, όπως περιγράφεται στους στόχους του Προγράμματος για την Ανάπτυξη και Σταθερότητα. Αυτή η συνταγή που μας έβαλε στην ΟΝΕ, εξακολουθεί να αποτελεί και σήμερα αναγκαία συνθήκη για την ανάπτυξη.

Χρειάζονται, όμως και άλλες πολιτικές. Η απώλεια του εργαλείου της νομισματικής και συναλλαγματικής πολιτικής συνεπάγεται στροφή προς τη μικροοικονομική πολιτική και έμφαση στην αποτελεσματικότητα του κράτους και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Αυτό είναι το νέο δεδομένο στην οικονομική πολιτική.

Προχωρήσαμε την ασφαλιστική και τη φορολογική μεταρρύθμιση, ενώ συνεχίζουμε την πολιτική της αναδιάρθρωσης της δημόσιας διοίκησης και της απελευθέρωσης των αγορών ώστε να μπορεί να ευδοκιμήσει ο ανταγωνισμός επί ίσοις όροις και να ωφεληθεί ο πολίτης.

Βεβαίως, σε μακροοικονομικό επίπεδο, έχουμε στη διάθεσή μας τους πόρους του Γ΄ ΚΤΣ. Τους ενεργοποιούμε με μεγαλύτερη ένταση και επιταχύνουμε έργα και δράσεις σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, από την πληροφορική έως την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Όμως, καμιά πολιτική του ΚΤΣ δεν θα φέρει ικανοποιητικά αποτελέσματα αν δεν συμμετέχουν ουσιαστικά οι ιδιώτες. Καθυστερήσεις αυτή τη στιγμή παρουσιάζονται κυρίως σε έργα, στα οποία συμμετέχουν και ιδιώτες.

Κύριος στόχος της πολιτικής μας είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας. Η ανταγωνιστικότητα είναι η ειδοποιός διαφορά, το νέο δεδομένο, που κρίνει την ταχύτητα με την οποία συγκλίνουμε. Η αύξησή της είναι ένας συνεχής αγώνας δρόμου. Δεν επιτρέπει εφησυχασμό, αφού και οι υπόλοιπες χώρες έχουν τον ίδιο στόχο. Και καμιά πολιτική ανταγωνιστικότητας δεν μπορεί να μεγιστοποιήσει τα αποτελέσματά της αν συγχρόνως δεν υπάρξει και ένας ευρύς διάλογος με όλους τους κοινωνικούς φορείς για τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί αυτή η αύξηση. Διότι την ανταγωνιστικότητα δεν την επηρεάζουν μόνο το κόστος των πρώτων υλών, οι μισθοί, τα επιδόματα ή οι εργατικές εισφορές. Την επηρεάζουν κυρίως το εργασιακό περιβάλλον και τα κίνητρα που προσφέρονται στον εργαζόμενο, η οργάνωση της παραγωγής, το μέγεθος της επιχείρησης, τα δίκτυα διανομής, η τεχνολογία, η ποιότητα και το είδος των προϊόντων και υπηρεσιών, η διορατικότητα των μάνατζερ, η ανάληψη σωστά υπολογισμένου επιχειρηματικού κινδύνου, αλλά και η ικανότητα και η ευελιξία προσαρμογής των επιχειρήσεων στις απαιτήσεις των καταναλωτών.